

— забезпечення діяльності з інформування та адекватного захисту свідків.

Реалізація зазначених рекомендацій дасть змогу хоча б на декілька відсотків знизити рівень тінізації світової економіки та сприятиме усуненню реальних загроз глобальній безпеці.

Література.

1. Обсяги тіньової економіки в світі зростають: Україна у числі перших у цьому списку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pressa.obozrevatel.com/info>

2. Гончарук А.Я. Масштаби та наслідки поширення тіньової економіки і корупції в умовах глобалізації / А.Я. Гончарук, М.І. Флейчук // Науковий вісник Львів. держ. у-ту внутрішніх справ. – 2011. – №1. – С. 3–18.

3. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрямки подолання. – К.: НІСД, 2011. – 31 с.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Дзябура К.С., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Критичний аналіз літературних джерел дозволяє дійти висновку, що продовольча безпека – це відносно нова економічна категорія, щодо сутності якої немає одностайної думки. Англійський термін – (food security) перекладається двозначно: як продовольча безпека та продовольча забезпеченість. Не зважаючи на це, термін продовольча безпека стає обов'язковою частиною лексики політиків, управлінців та журналістів, оскільки це одна з необхідних гарантій права людини на життя та політичний фактор надзвичайно великого значення, який відіграє тим більшу роль, чим глибше криза економіки і держави в цілому.

Проблема продовольчої безпеки має, безперечно, декілька аспектів. По-перше, слід відзначити, що проблема забезпечення продовольством країн, регіонів, домогосподарств, пересічних громадян стояла перед людством з давніх давен. І будь-які соціальні, політичні, економічні кризи базувалися в першу чергу на проблемі нестачі продовольства. Тому вирішенню цієї проблеми урядовці, правники та їх радники приділяли багато уваги в різні часи, в різні епохи, на різних

* Науковий керівник – Зайка С.О., ст. викладач

континентах, а досягнення певного рівня продовольчої безпеки було завжди основним завданням як суспільства в цілому, так і конкретної особистості. Необхідність продовольчої безпеки є нагальною ще й тому, що в її основу покладений інстинкт самозбереження, на якому базується вся людська діяльність.

Другий аспект проблеми полягає в наступному. Надійне забезпечення країни продовольством має стратегічне значення, оскільки від цього залежать не лише її продовольча, а й національна та економічна безпека. Тому проблему продовольчої безпеки України в умовах транзитивного розвитку економіки, на нашу думку, необхідно розглядати в контексті саме економічної безпеки, оскільки в ній сконцентровані головні напрямки аграрної політики та економічних реформ в ринкових умовах. В цьому процесі знаходять відображення реальні тенденції розвитку сільськогосподарського виробництва, стан продовольчого ринку та становище споживачів на ньому, визначається ступінь залежності від світового ринку продовольства.

По-третє, враховуючи інтереси економічної безпеки України та соціально-політичної стабільності в суспільстві, можна стверджувати, що продовольчий та аграрний комплекси завжди залишаються найголовнішими та найважливішими галузями економіки.

Першочерговим завданням забезпечення продовольчої безпеки є створення в агропродовольчій сфері економіки умов для господарювання, підприємницької стабільності та забезпечення державної підтримки товаровиробників. Держава повинна звернути увагу на фінансування перспективних технологій і розробку фундаментальних досліджень в сфері агробізнесу. Також, на наш погляд, існує необхідність розробки концепції створення в країні продовольчого стратегічного резерву. Нагальність створення такого резерву обумовлена необхідністю гарантованого забезпечення основними продуктами харчування.

Одним з варіантів забезпечення національної продовольчої безпеки є функціонування економіки держави на основі продовольчого самозабезпечення, хоча він не завжди є ефективним. В умовах низького рівня самозабезпечення безпека підривається тоді, коли країна не в змозі оплатити імпорт необхідних продуктів харчування та знаходиться в стійкій залежності від економічної допомоги з боку інших країн (у вигляді гуманітарної допомоги, кредитів для закупівлі продовольства та ін.)

Стан продовольчої безпеки населення оцінюється широким спектром показників. До сучасних критеріїв продовольчої безпеки відносяться наступні:

1) доля витрат на продовольство в загальних витратах окремих груп населення;

2) територіальна доступність продуктів (вимірюється шляхом порівняння рівня роздрібних цін на однакові товари в різних регіонах країнах);

3) рівень „зручності” продовольства (частка в споживанні сучасних продуктів, які знижують витрати і дозволяють менше витратити часу роботи в домашньому господарстві);

4) ступінь „натуральності” і якості продуктів;

5) вплив якості продуктів на стан здоров'я та тривалість життя.

В узагальненому вигляді оцінка стану продовольчої безпеки визначається:

— фізичною доступністю продовольства, під якою розуміється наявність продуктів харчування на всій території країни в кожному момент часу і в необхідному асортименті;

— економічною доступністю продовольства, яка складається з того, що рівень доходів, незалежно від соціального статусу та місця проживання людини дозволяє їй купувати продукти харчування, хоча б, на мінімальному рівні споживання;

— безпекою продовольчих товарів для споживачів, тобто можливістю запобігати виробництву, реалізації та споживанню неякісних продуктів, які можуть негативно вплинути на здоров'я людини.

Відповідно належний рівень продовольчої безпеки буде досягнутий тоді, коли будуть виконані усі вище перераховані умови.

Слід зазначити, що продовольча безпека визначає стійкість функціонування агропродовольчої системи, яка складається з підсистем: забезпечення, функціональної, цільової, контролюючої і регулюючої.

Особливість забезпечення продовольчої безпеки України, порівняно з деякими іншими державами, полягає не лише в самозабезпеченні основними видами продовольства, а й у створенні потужного експортного агропродовольчого потенціалу, в т.ч. екологічно чистої продукції. Цьому сприяють насамперед природно-економічні умови нашої держави.

Актуальною проблемою продовольчої безпеки є забезпечення належного стану аграрного сектора. Безумовним є той факт, що від стану агропромислового комплексу безпосередньо залежить рівень продовольчої безпеки України. Нині в АПК зосереджено більше половини виробничих фондів, виробляється близько 50% ВВП, дві третини товарів народного споживання, працює майже 40%

населення.

Отже, можна вважати, що проблеми продовольчої безпеки залежать від наступних факторів: від стану вітчизняного виробництва, яке спроможне забезпечити споживчий ринок; імпорту продовольчих товарів, включаючи товари, які можуть вироблятися в Україні і товари, які в Україні вироблятися не можуть; рівня розвитку вітчизняної переробної промисловості; здатності населення різних регіонів України купувати товари, яка нерозривно пов'язана з насиченістю споживчого ринку та рівнем доходів населення.

Необхідність забезпечення продовольчої безпеки України вимагає підтримання відповідного рівня продовольчого самозабезпечення, що передбачає використання державної підтримки вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції та вжиття заходів імпортного контролю з метою захисту власних виробників від іноземної конкуренції. Надійність забезпечення продовольчої безпеки полягає як у достатньому самозабезпеченні продуктами харчування, так і в наявності коштів для їх імпорту в необхідних обсягах за умов мінімальної потенційної вразливості продовольчого забезпечення населення в разі виникнення ускладнень з імпортом продовольства (відсутність валюти, зростання цін, ембарго тощо).

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕРНОВИХ В УКРАЇНІ

***Кулішова Н.С., Кулик А.В., студентки*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

В умовах інтеграції України у світовий економічний простір особливого значення набуває розширення участі у міжнародному поділі праці та пошук стійких ніш у світовій економіці. Враховуючи ту обставину, що однією з провідних галузей міжнародної спеціалізації країни є агропромислове виробництво, зміцнення позицій на світовому ринку агропродовольчої продукції є одним із першочергових завдань держави.

На Світовому ринку зерно займає вагому частку. Він є найбільш досконалим та прогнозованим і забезпечує продовольчу безпеку

* Науковий керівник – Левкіна Р.В., к.е.н., доцент